

DOI: 10.31866/2616-7581.5.1.2022.258147

УДК 784.9.087.6:782.1

НІМЕЦЬКА СИСТЕМА FACH ЯК ПРИКЛАД ФАХОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ГОЛОСІВ В СУЧАСНОМУ ВОКАЛЬНО-ОПЕРНОМУ МИСТЕЦТВІ

Наталія Кречко^{1а}, Олексій Ряжко^{2а}¹ заслужена артистка України, доцент;

ORCID: 0000-0002-0464-2911; e-mail: natali3386@gmail.com

² студент; ORCID: 0000-0001-7575-856X; e-mail: alekseyriazhko1985@gmail.com^а Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна

Анотація

Мета дослідження – проаналізувати принципи класифікації голосів за німецькою системою Fach через призму інтеграції українських співаків у світову музичну культуру. **Методологія дослідження** базується на застосуванні методу аналізу класифікації голосів, що дає змогу дослідити принципи детальної диференціації професійних голосів оперних співаків. Під час пошуку й аналізу відповідної літератури використані джерелознавчий та музично-теоретичний методи. Для обґрунтування висновків щодо принципів класифікації голосів було використано метод систематизації термінології та аксіологічний метод (для виявлення найбільш ціннісних професійних якостей вокаліста в кожній класифікованій групі). **Наукова новизна дослідження**. Проаналізовано принципи класифікації голосів в контексті їх доцільної фахової спеціалізації та зроблена екстраполяція принципів системи Fach в певні методики сучасної освітньої вокальної практики. **Висновки**. В процесі дослідження принципів класифікації співочих голосів Fach встановлено, що вона побудована на детальному аналізі фізичних, психологічних, емоційних та вокально-технічних можливостей співака в контексті запитів його професійної реалізації у сфері оперного виконавства. Конкурентне мистецьке середовище, що активно розширюється завдяки інтеграційним процесам, зумовлює необхідність чіткого розуміння цінності відповідних фахових можливостей і належного позиціонування себе в професійній сфері. Наявність цих об'єктивних запитів спонукає до їх врахування вже в процесі вокального становлення співака, що повинно відобразитися як у виборі певних елементів методики розвитку вокального апарату, так і в доборі навчального репертуару і розвитку художньо-образного мислення вокаліста.

Ключові слова: академічний вокал; співацький голос; класифікація голосів; система Fach

Вступ

Високі професійні стандарти сучасного світового академічного вокального мистецтва загалом і оперного зокрема базуються на чіткій фаховій спеціалізації, що дозволяє досягти максимального художньо-образного втілення співака

в певний сценічний образ. В країнах, що славляться оперними традиціями та традиціями академічного вокального мистецтва, склалися системи класифікації академічних голосів, що охоплюють деталізацію цілого ряду професійних компонентів майстерності та індивідуальних якостей співака. Процеси світової культурної інтеграції спонукають нас до більш детального вивчення цих систем та порушення питань певної адаптації українського музичного освітнього процесу підготовки академічних співаків з урахуванням цих сучасних тенденцій. В роботі розглянуто відому німецьку систему класифікації голосів Fach, яка є недостатньо вивченою і залученою в Україні через різні обставини.

Мета

Метою дослідження є аналіз принципів класифікації голосів за німецькою метою Fach через призму інтеграції українських співаків у світову музичну культуру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Представлене дослідження спирається на аналіз публікацій, що мають не тільки певне визнання, але й практичну реалізацію через впровадження запропонованої системи класифікації голосів у театральних установах. Книга Р. Клойбера «Handbuch der Oper» в редакції В. Конольда 1985 року є класичним і водночас сучасним довідником для знавців, практиків та ентузіастів, що поєднує наукову надійність, практичну спрямованість і читабельність. В роботі описуються твори, які є традиційними для репертуару оперних театрів, також концентрується увага на сучасних оперних виставах, що демонструють нові тенденції розвитку в галузі музичного театру і тому викликають додатковий інтерес. Список професійних ролей для всіх типів голосу слугує керівництвом щодо доречної фахової реалізації співаків у творах від К. Монтеверді до Р. Штрауса. Нове видання книги Р. Клойбера «Handbuch der Oper» в редакції В. Конольда та Р. Машки (Kloiber та ін., 2004) є більш художнім, сучасним та доволі актуальним виданням. Помітні зміни в репертуарі відобразили актуальний концептуальний спектр у найширшому сучасному діапазоні від раннього бароко до наших днів. Книга С. Антверпен «Singen in der Schule. Ästhetische Bildungspotentiale des Singens und des Gesangs» (Antwerpen, 2014) представляє неабияку цінність як методичний довідник для викладачів вокалу та представників здебільшого німецької вокальної школи. В книзі описано основні аспекти організації заняття з вокалу, особливості голосів людей різного віку, функціонування хорового класу, методи роботи для людей з обмеженими можливостями, функціонування музичного театру та музичного маркетингу. В нашій роботі також є звернення до досліджень Ж. Закрасняної та І. Мельниченко (2018), Л. Остапенко, Н. Нарожної та В. Сінельнікової (2020), що присвячені питанням вокальної та мистецької освіти загалом. Ряд висновків цих робіт мають певну співзвучність з окресленою проблематикою представленого нами дослідження щодо сучасної освітньої вокальної практики. Однак автори в своїх роботах не ставили мети ґрунтовного наукового аналізу принципів класифікації

голосів та методів адаптації системи викладання до існуючої сучасної практики оперного театрального маркетингу. Окремо слід зауважити на важливість аналізу інтеграційних процесів в музичній культурі, що випереджають у своїй практичній складовій наукові розвідки щодо порівняння певних традицій класифікації голосів і їх функціонування в українській та європейській оперній практиці.

Виклад матеріалу дослідження

Інтеграційні світові процеси, що стрімко розвиваються в різних сферах нашого життя і, зокрема, в культурно-мистецькій площині, зумовлюють необхідність вивчення запитів культурної сфери сьогодення і певної адаптації до них освітнього музичного процесу. Все частіше ми чуємо визначення на кшталт «вагнерівський/росинівський співак», яке передбачає як певні властивості голосу, так і психоемоційний тип артиста і навіть певні фізичні характеристики. Допомагають класифікувати ці професійні якості певні системи, що обґрунтовують і описують різні типи голосів, з огляду на психотип артиста, фізіологічні дані, зовнішність та вік, що сприяє продуктивній та тривалій роботі співака. Однією з таких систем є німецька система Fach («ящик», «коробка»), що сформувалася в середині ХХ ст. Рудольфом Клойбером – диригентом та музикознавцем, і передбачає систематизацію виконавців за 29 категоріями. Рудольф Клойбер (Rudolf Kloiber) (14 листопада 1899 – 12 грудня 1973) отримав престижну музичну освіту в Університеті музики та виконавського мистецтва в Мюнхені, а також в Університеті Людвіга-Максиміліана та захистив дисертацію доктора мистецтвознавства «Драматичні балети Христиана Каннабіха» (нім. Die dramatischen Ballette von Christian Cannabich). Чимало років він працював оперним і концертним диригентом, зокрема в Театрі Регенсбурга (з 1935 року) та зі Швабським симфонічним оркестром в Ройтлінгені (1950–1958). Але найбільше визнання йому принесли його праці-довідники: «Довідник з класичної і романтичної симфонії» (Handbuch der klassischen und romantischen Symphonie; 1964, 2-е видання 1976), «Довідник з інструментальних концертів» (Handbuch des Instrumentalkonzerts; 1972–1973, 3-е видання 1987), «Довідник з симфонічної поеми» (Handbuch der Symphonischen Dichtung; 1967, 3-е видання 1990) і, безперечно, «Довідник з опери» (Handbuch der Oper; 1951, 11-е видання 2006, в доповненні В. Конольда та Р. Машки). Саме цей довідник отримав не тільки велику популярність, але став певною інструкцією амплу виконавця, якою широко користуються для самопрезентації молоді співаки, європейські кастинг-директори та імпресаріо. Максимально узагальнено можна сказати, що всі фахери поділені на 2 основні категорії: Seriöser і Spiel- und Charakter (серйозний та ігровий, характерний). Наприклад, сопрано, що співає Аїду або Турандот буде належати до Seriöserfach, а сопрано, яке виконує партії Церліни, Анхен, Олімпії – безсумнівно, буде Spiel- und Charakterfach. Але для професійної класифікації необхідний більш детальний підхід, який і реалізовує система Р. Клойбера. Класифікатор базується на аналізі виконавських властивостей оперних співаків і систематизує їх щодо запитів сучасного оперного виконавства, враховуючи не тільки сам голос, але й психотип людини та вокальну майстерність, які й утворюють відповідність з певним фахом. Оперні театри

створюють списки співаків з певним фахом, що звучує пошук в межах необхідних ампула, максимально переконливо відбираючи склад виконавців доцільно художньо-образним і вокально-технічним завданням. З іншого боку, ця система доволі зручна і для самих виконавців, бо збіг типу голосу та театрального ампула допомагає правильній експлуатації голосового апарату в зручних для співака умовах. Кожен співак, який мріє про участь у міжнародних конкурсах, стажуваннях в молодіжних оперних програмах і, врешті-решт, про міжнародну кар'єру, зобов'язаний враховувати той факт, що ця система класифікації голосів широко відома і має на те свої підстави.

Визначають ряд характеристик для певного фаху:

- діапазон – звуковисотний об'єм голосу, що співак якісно озвучує;
- вага – легкий чи важкий голос, рухливий чи тяжкий щодо швидких елементів мелодичного руху;
- динамічний об'єм голосу (сила звуку, кількість вібрацій, драматичний ефект ...);
- теситура, в якій співак найбільш комфортно себе почуває в співі;
- перехідні ноти між регістрами;
- голосові регістри – наскільки широкий кожний регістр;
- рівень мовного діапазону (емоційність мови, темперамент людини, що реалізується у відтінках мовних інтонацій);
- фізичні характеристики – зріст і статура;
- вік – голос піддається віковим змінам.

Наводимо таблицю класифікації голосів за системою Fach з прийнятими варіантами європейськими мовами (табл. 1).

Таблиця 1

**Класифікація голосів за системою Fach
з прийнятими варіантами європейськими мовами**

Сопрано	Мецо-сопрано	Тенор	Баритон	Бас
Ліричне колоратурне сопрано (колоратурна субретка) Lyrischer Koloratursopran – Koloratursoubrette (нім.) Coloratura soprano or Lyric coloratura soprano (англ.)	Колоратурне мецо сопрано Koloratur-Mezzosopran (нім.) Coloratura mezzo-soprano (англ.)	Комічний ліричний тенор Spieltenor – (нім.) Lyric comic tenor (англ.) Tenor Buffo (італ.)	Баритон-Мартін Baryton-Martin (нім.) Light baritone (англ.) Baritono leggero (італ.)	Високий бас Lyric Bass-baritone (англ.) Basso Cantante (італ.)
Драматичне колоратурне сопрано Dramatischer Koloratursopran (нім.) Dramatic coloratura soprano (англ.)	Ліричне (високе) мецо-сопрано Lyrischer Mezzosopran – Spielalt (нім.) Lyric mezzo-soprano (англ.)	Тенор для характерних ролей Charaktertenor (нім.) Character tenor (англ.)	Ліричний баритон Lyrischer Bariton – Spielbariton (нім.) Lyric baritone (англ.) Baritono lirico (італ.)	Високий драматичний бас Hoherbass (нім.) Dramatic Bass-baritone (англ.)

<p>Німецька субретка – Сопрано для характерних ролей Deutsche Soubrette – Charaktersopran (нім.) Soubrette (англ.)</p>	<p>Драматичне мецо-сопрано Dramatischer Mezzosopran (нім.) Dramatic mezzo-soprano (англ.)</p>	<p>Ліричний тенор Lyrischer Tenor (нім.) Lyric tenor (англ.)</p>	<p>Кавалер-баритон (Лірико-драматичний баритон) Kavalierbariton (нім.) Cavalier baritone (англ.) Baritono cantabile (італ.)</p>	<p>Молодий бас Jugendlicher Bass (нім.) Young bass (англ.)</p>
<p>Ліричне сопрано Lyrischer Sopran (нім.) Full lyric soprano (англ.)</p>	<p>Драматичне контральто Dramatischer Alt (нім.) Dramatic contralto (англ.)</p>	<p>Молодий драматичний (лірико-драматичний) тенор Jugendlicher Heldtenor (нім.) Light dramatic tenor (англ.) Tenor – spinto (італ.)</p>	<p>Характерний баритон Charakterbariton (нім.) Verdi baritone (англ.) Baritono verdiano (італ.)</p>	<p>Ліричний комічний бас Spielbass (нім.) Lyric comic bass (англ.) Bass buffo (італ.)</p>
<p>Молоде драматичне (лірико-драматичне) сопрано Jugendlich Dramatischer Sopran (нім.) Light dramatic soprano (англ.) Soprano – spinto (італ.)</p>	<p>Низький альт Tiefer Alt (нім.) Low contralto (англ.)</p>	<p>Драматичний тенор Heldtenor (нім.) Heroic tenor (англ.)</p>	<p>Драматичний баритон Heldenbariton (нім.) Dramatic baritone (англ.) Baritono drammatico (італ.)</p>	<p>Драматичний комічний бас Schwerer Spielbass (нім.) Dramatic comic bass (англ.) Dramatic buffo (італ.)</p>
<p>Драматичне сопрано Dramatischer Sopran (нім.) Full dramatic soprano (англ.)</p>			<p>Ліричний бас-баритон Lyrischer Bassbariton (нім.) Lyric bass-baritone (англ.)</p>	<p>Низький бас Lyric Seriöser Bass (нім.) Low bass (англ.) Basso Profundo (італ.)</p>
<p>Вагнерівське сопрано Hochdramatischer Sopran (нім.) Wagnerian soprano (англ.)</p>			<p>Драматичний бас-баритон Dramatischer Bassbariton (нім.) Bass-baritone (англ.)</p>	<p>Низький драматичний бас Dramatic Seriöser Bass (нім.) Dramatic low bass (англ.) Dramatic basso profundo (італ.)</p>

Опишемо більш детально окремі нюанси класифікації. Приведена таблиця дає змогу побачити деякі національні особливості сприйняття певних фахів. Наприклад, Jugendlich Dramatischer Sopran (нім.), що перекладається як молоде

драматичне сопрано, в англійській мові відповідає термінології *Light dramatic soprano* (англ.) – легке драматичне сопрано або *Lyric-dramatic soprano* (лірико-драматичне сопрано), а в італійській – *Soprano-spinto*, що дослівно можна перекласти як сопрано – «штовхаюче». Власне ці терміни описують різні характерні властивості цього голосу – масивного за об'ємом звуку і вокальною подачею, але що має переважно високі сріблясті або металеві обертони. Прекрасним прикладом для ілюстрації такого типу голосу може бути видатна італійська співачка *Renata Tebaldi*. З іншого боку, ці характеристики можуть бути актуальними для молодого голосу співачки, що з віком і певним досвідом перейде в фах «Драматичне сопрано», що виразно визначається в англійській мові як «*Full dramatic soprano*» (повне драматичне сопрано), або навіть в Вагнерівське сопрано (*Hochdramatischer Sopran*), взірцями яких можуть бути співачки *Jessye Norman* і *Birgit Nilsson*. Аналогічний розподіл ми бачимо в групі високих чоловічих голосів – тенорів. Тобто тембральне забарвлення голосу і певні властивості щодо фізичної витривалості стають ключовими в цій диференціації. Отже, молодим співакам, навіть з дуже потужним голосом, варто не поспішати презентувати себе в максимально «драматичному», «важкому» репертуарі (*Turandot*, *Turandot* (*Giacomo Puccini*), *Elektra*, *Elektra* (*Richard Strauss*), *Salome*, *Salome* (*Richard Strauss*), *Othello*, *Otello* (*Giuseppe Verdi*); *Siegfried*, *Der Ring des Nibelungen* (*Richard Wagner*) *Parsifal*, *Parsifal* (*Richard Wagner*)), чекаючи отримання необхідного професійного досвіду та змін тембральної наповненості, що відбувається тільки з віком.

З іншого боку, в довіднику зазначається, що співак чи співачка може відповідати кільком фахам, або бути спроможною працювати в них з певними застереженнями. Наприклад, в класифікаторі ми бачимо доволі цікавий фах, термінологія визначення якого в Україні мало застосовується – «Драматичне колоратурне сопрано». Цей голос описується як більш тембрально густий, ніж лірична колоратура, але володіє рухливістю і крайніми верхніми нотами колоратурного сопрано. Кращими представниками цього голосового типу вважаються *Марія Каллас* та *Джоан Сазерленд*. Водночас зазначається рідкісність такого амплуа, бо співачки повинні мати доволі міцні й товсті голосові зв'язки, що можуть поєднувати силу звуку і моторність на великому діапазоні. Оперні партії, які відносять до цього фаху досить різноманітні: *Donna Anna*, *Don Giovanni* (*Wolfgang Amadeus Mozart*); *The Queen of the Night*, *Die Zauberflote* (*Wolfgang Amadeus Mozart*); *Semiramide*, *Semiramide* (*Gioachino Rossini*); *Lucia*, *Lucia di Lammermoor* (*Gaetano Donizetti*); *Fiordiligi*, *Così fan tutte* (*Wolfgang Amadeus Mozart*); *Norma*, *Norma* (*Vincenzo Bellini*). В реаліях оперного життя до цих партій часто звертаються ліричні колоратури або ліричні сопрано, що розуміють всю специфіку певної партії та власні професійні можливості. Так, лірична колоратура, що володіє дзвінким і сріблястим тембром, але може додати певні «м'які» і «теплі» тембральні фарби у свій голос і має доволі озвучений середній регістр, може звернутися до окремих партій з цієї групи. Або ліричне сопрано, що вільно співає в крайньому верхньому діапазоні й здатне в деяких моментах «облегшити» звук заради рухливості голосу, також може у свій арсенал залучити ряд партій означеного фаху. Але важливо, щоб співачки усвідомлювали необхідну специфіку і свої фізичні та технічні можливості на шляху досягнення професійного результату.

Цікавим є відокремлення вокального амплу «Німецька субретка – Сопрано для характерних ролей» (*Deutsche Soubrette – Charaktersopran*), що передбачає наявність певних тембральних характеристик (дзвінкість, легкість, рухливість голосу) в поєднанні з акторською жвавістю і яскравими зовнішніми якостями. До таких ролей належать: *Despina, Così fan tutte* (Wolfgang Amadeus Mozart), *Susanna, Le nozze di Figaro* (Wolfgang Amadeus Mozart); *Zerlina, Don Giovanni* (Wolfgang Amadeus Mozart); *Adele, Die Fledermaus* (Johann Strauss); *Annchen, Der Freischutz* (Carl Maria von Weber). Це прекрасне амплу для молодих співачок, що дозволяє отримати необхідний вокальний і сценічний досвід, вигідно продемонструвавши молодість та щирість. Зазвичай такі співачки з часом переходять в фах ліричних сопрано або драматичних колоратурних сопрано залежно від розкриття індивідуального потенціалу.

Також варто зазначити виокремлення в різні фахи «Кавалер-баритона», що в італійській мові визначається як «*Baritono cantabile*» та «Характерного баритона», що в італійській і англійській версії звучить як «*Baritono verdiano*» (Верді-ївський баритон). Амплу «Кавалер-баритон» передбачає красивий шляхетний тембр голосу, вміння тримати себе на сцені та красиву зовнішність, тоді як від «Характерного баритону» очікується підкреслено мужня, а за необхідності воївничка поведінка на сцені і зовнішній вияв фізичної сили. Отже, фізичні дані й темперамент співака можуть стати ключовими для вибору правильного для себе фаху, особливо в період початку вокальної кар'єри.

Як бачимо, диференційний підхід системи Fach до співаків охоплює різні компоненти від суто вокальних тембральних характеристик до фізичних і навіть вікових властивостей. Важливо зазначити, що запропонована система дозволяє розв'язати ряд проблем:

1. Конкуренція. Конкурсне журі, імпресарію, артдиректори можуть об'єктивно оцінити молодого співака серед багатьох інших, порівнюючи наскільки виконавець відповідає параметрам необхідного фаху.

2. Вік співака. Система Fach пропонує розв'язання питань репертуару для різного віку, враховуючи, що в кожному віці співака є як свої переваги, так і недоліки.

3. Вибір репертуару для молодого співака. Порівнюючи властивості студента з системою Р. Клойбера, можна зрозуміти, до якого типу фаху можна віднести молодого вокаліста і розвивати в ньому необхідні якості та співати визначений репертуар, який не зашкодить молодому співаку.

Освітня практика України, що спрямована на виховання сучасного молодого співака, не може ігнорувати прийняті в Європі системи оцінювання професійної придатності артиста. Процеси інтеграції, культурного обміну, прозорості та відкритості конкурсних пропозицій у світі дають змогу нашим вокалістам репрезентувати себе в різних мистецьких проектах як в гастрольній діяльності, так і укладаючи індивідуальні професійні контракти. Питання актуального спрямування освіти у вектор практичної реалізації, що базується на вмінні аналізувати сучасний «ринок праці» музикантів розглядається в різних наукових статтях. Зокрема, в статті Л. Остапенко, Н. Нарожної та В. Сінельнікової «*Ways of renewal and modernization of art education in Ukraine*» (Шляхи оновлення та модернізації

мистецької освіти в Україні) наголошується: «Нині замість засвоєння певного масиву теоретичних знань на перший план виходить здобуття практичних навичок і вмінь, причому чималу роль відіграє розвиток критичного мислення...» (Остапенко та ін., 2020). Тобто, екстраполюючи цю думку на питання класифікації співаків, необхідно зазначити важливість правильної критичної оцінки молодим співаком своїх можливостей як на поточному моменті, так і в професійній прогресії. Тільки в тісній індивідуалізованій співпраці викладача і студента за наявності взаємодовіри та водночас вимогливості можна обрати правильний та перспективний шлях розвитку. Враховуючи специфіку тембру голосу, природні властивості темпераменту, музикальності, зовнішності молодого співака, викладач знаходить найбільш сприятливі і, навпаки, проблемні зони в опануванні певного фаху і буде певний алгоритм методики роботи. Часто молодий співак, поверхово оцінюючи свої можливості, спирається виключно на силу звуку або діапазон і прагне співати максимально ефектні, драматичні та експресивні твори. Завдання викладача – пояснити студенту професійні перспективи різних фахів, в кожному з яких є представники всесвітньо відомих співаків. Комплексний підхід до власних артистичних даних, розуміння певних вікових властивостей може допомогти молодому вокалісту оцінити значення володіння кантиленою, рухливістю голосу, «благородною» манерою поведінки на сцені, що стають основою професійної майстерності співака. В статті Ж. Закрасняної та І. Мельниченко «Методи розвитку виконавської виразності співака спеціальності "Академічний вокал"», де розглядаються різні методики розвитку голосу, у висновках також наголошується про значення артистичних даних в процесі навчання. «Однією з найактуальніших методик розвитку виконавської виразності співака академічного вокалу є системний і комплексний підходи, за яких не відбувається розрив між опануванням вокальної майстерності та загальним артистизмом виконавця» (Закрасняна & Мельниченко, 2018). В перелічених класифікаціях кожного з фахів можна знайти репертуар не тільки корисний, але і цікавий для молодого співака, що буде розвивати його природний артистизм, висвітлюючи оптимальний творчий шлях. Думається, що поглиблене поєднання всіх компонентів таланту молодого артиста в освітній методиці, яка комплексно їх акумулює, і є тим сучасним шляхом, що відповідає запитам вокального оперного виконавства сьогодні.

Висновки

Німецька система класифікації голосів оперних співаків Fach є однією з найпопулярніших в Європі як в середовищі міжнародних конкурсів, так і серед музичного менеджменту. Її аналіз допомагає порозуміти принципи сучасного комплексного підходу щодо вимог до виконавців в процесі реалізації художнього образу певного персонажа. Слід зауважити, що знання свого фаху є необхідним інструментом презентації себе на світовій оперній та вокальній сцені. Професійний рівень співака полягає в тому, що він прекрасно знає свої фахові можливості й перспективи; розуміє специфіку свого голосу, темпераменту, переваги та недоліки артистичної зовнішності; орієнтується в сучасних запитах музичного ме-

неджменту. Це особливо важливо на етапі професійного становлення молодого співака, коли процес творчого зростання може реалізовуватися в різних площинах, які стають або корисними для голосу, або, на жаль, травматичними. Легковажна експлуатація окремих природних даних часто призводить до негативних наслідків для вокального довголіття артиста, або обмежує його професійну реалізацію. Отже, порівнявши свої можливості з означеними критеріями, співак може найбільш влучно визначити свій фах та реалізовувати вокальну кар'єру саме на найбільш комплементарних для себе ролях, не побоюючись нашкодити власному голосу. Роль викладача на цьому шляху може стати вирішальною, бо авторитет наставника, його досвід, «професійне вухо» та «професійний погляд» є тим джерелом об'єктивного бачення, що спрямовує професійне становлення молодого артиста. Дуже важливо, щоб педагог був обізнаним в сучасних тенденціях світового музичного оперного мистецтва, шукав індивідуалізовані методичні підходи до молодого співака в процесі навчання, чуйно прислухався до тембральних фарб голосу в прогресії становлення, бачив перспективи сценічного амплу майбутнього артиста.

Резюмуючи, варто зауважити, що система класифікації голосів оперних співаків Fach є чудовим орієнтиром як для думаючого, цілеспрямованого молодого вокаліста, так і для мудрого наставника, що дбає про професійну перспективу своїх учнів в конкурентному середовищі сучасного європейського оперного виконавства.

Список бібліографічних посилань

- Закрасняна, Ж. М., & Мельниченко, І. В. (2018). Методи розвитку виконавської виразності співака спеціальності «Академічний вокал». *Імідж сучасного педагога*, 5(182), 78-81. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2018-5%20\(182\)-78-81](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2018-5%20(182)-78-81)
- Остапенко, Л. В., Нарожна, Н. І., & Сінельнікова, В. В. (2020). Ways of renewal and modernization of art education in Ukraine. *Image of the Modern Pedagogue*, 3(192), 60-64. <https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3-60-64>
- Antwerpen, S. (2014). *Singen in der Schule. Ästhetische Bildungspotentiale des Singens und des Gesangs*. Waxmann.
- Kloiber, R., Konold, W., & Maschka, R. (2004). *Handbuch der Oper*. Bärenreiter.

References

- Antwerpen, S. (2014). *Singen in der Schule. Ästhetische Bildungspotentiale des Singens und des Gesangs* [Singing at school. Aesthetic educational potential of singing and song]. Waxmann [in German].
- Kloiber, R., Konold, W., & Maschka, R. (2004). *Handbuch der Oper* [Opera Handbook]. Bärenreiter [in German].
- Ostapenko, L. V., Narozhna, N. I., & Sinelnikova, V. V. (2020). Ways of renewal and modernization of art education in Ukraine. *Image of the Modern Pedagogue*, 3(192), 60-64. <https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3-60-64> [in Ukrainian].

Zakrasniana, Zh. M., & Melnychenko, I. V. (2018). Metody rozvytku vykonavskoi vyraznosti spivaka spetsialnosti "Akademichniyi vocal" [Methods of performing expressiveness development of the specialty "Academic vocal"]. *Image of the Modern Pedagogue*, 5(182), 78-81. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2018-5%20\(182\)-78-81](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2018-5%20(182)-78-81) [in Ukrainian].

GERMAN FACH SYSTEM AS AN EXAMPLE OF PROFESSIONAL CLASSIFICATION OF VOICES IN MODERN VOCAL AND OPERA ART

Nataliia Krechko^{1a}, Oleksii Riazhko^{2a}

¹ Honored Artist of Ukraine, Associate Professor;

ORCID: 0000-0002-0464-2911; e-mail: natali3386@gmail.com

² Student; ORCID: 0000-0001-7575-856X; e-mail: alekseyriazhko1985@gmail.com

^a Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

Abstract

The purpose of the research is to analyze the principles of voices classification according to the German Fach system through the prism of the integration of Ukrainian singers into world music culture. **The research methodology** is based on the application of the method of analysis of voices classification, which makes it possible to explore the principles of detailed differentiation of professional voices of opera singers. Source studies and music-theoretical methods were used during the search and analysis of the relevant literature. To substantiate the conclusions on the principles of voice classification, the method of terminology systematization and axiological method were used (to identify the most valuable professional qualities of the vocalist in each classified group). **The scientific novelty of the research** is that the principles of voice classification in the context of their appropriate professional specialization are analyzed and the principles of the Fach system to certain methods of modern educational vocal practice are extrapolated. **Conclusions.** In the process of researching the principles of singing voices classification, Fach found that it is based on a detailed analysis of the physical, psychological, emotional and vocal-technical capabilities of the singer in the context of requests for his professional realization in opera. A competitive artistic environment, which is actively expanding through integration processes, necessitates a clear understanding of the value of relevant professional opportunities and proper positioning in the professional sphere. The presence of these objective requests encourages them to be taken into account in the process of vocal formation of the singer, which should be reflected in the choice of certain elements of the methodology of vocal development, and the selection of repertoire and development of artistic thinking.

Keywords: academic vocal; singing voice; voices classification; Fach system

